

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 20.10.2004
COM(2004) 679 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD,
HET EUROPEES PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL
COMITÉ, DE EUROPE CENTRALE BANK EN EUROPOL**

**Een nieuw Actieplan van de Europese Unie (2004-2007)
voor de preventie van fraude met girale betaalmiddelen**

{SEC(2004) 1264}

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD,
HET EUROPEES PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL
COMITÉ, DE EUROPESE CENTRALE BANK EN EUROPOL**

**Een nieuw Actieplan van de Europese Unie (2004-2007)
voor de preventie van fraude met girale betaalmiddelen**

(Voor de EER relevante tekst)

1. INLEIDING

In het EU-Actieplan voor fraudepreventie 2001-2003 (hierna het "APFP" genoemd)¹ heeft de Commissie toegezegd na 2003 bij het Europees Parlement en de Raad een verslag te zullen indienen over de vorderingen die bij de tenuitvoerlegging van het Actieplan zijn gemaakt en indien nodig aanvullende of alternatieve maatregelen te zullen voorstellen. In het Commissieverslag over het APFP² worden de genomen maatregelen en de doelmatigheid ervan beoordeeld. In het voorliggende document, dat een aanvulling vormt op dat verslag, worden toekomstige acties op hetzelfde terrein voorgesteld.

2. ACHTERGROND

In februari 2001 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan het APFP met het oog op een betere preventie van fraude met en vervalsing van girale betaalmiddelen. Met het APFP wordt beoogd een pan-Europese en coherente aanpak op het gebied van de fraudepreventie te ontwikkelen. Afzonderlijke, niet-gecoördineerde fraudepreventiemaatregelen kunnen weliswaar resultaten opleveren, maar volstaan op zich niet om het hoofd te bieden aan een bedreiging zoals betalingsfraude.

De volgende specifieke redenen hebben de Commissie er destijds toe aangezet een Actieplan op te stellen:

- De fraude had een vrij grote omvang bereikt. In 2000 werd de omvang van fraude met betaalkaarten alleen al in de Europese Unie op 600 miljoen EUR geraamd (ongeveer 0,07% van de toenmalige omzet van de betaalkaartsector).
- De jaarlijkse toename van fraude en vervalsing gaf reden tot bezorgdheid. In 2000 nam de fraude in de EU immers met circa 50% toe. Een van de terreinen waarop de fraude het meest uitbreiding nam, was dat van de betalingen op afstand (per telefoon, per post of via internet).

¹ Mededeling van de Commissie getiteld *Preventie van fraude en vervalsing van girale betaalmiddelen*, COM(2001) 11 definitief van 9.2.2001.

² *Report on the implementation of the EU Fraud Prevention Action Plan on non-cash means of payment*, werkdocument nr. ... van de diensten van de Commissie.

- In verhouding tot het transactievolume was de grensoverschrijdende fraude veel groter dan de binnenlandse fraude, terwijl preventiemaatregelen toen veelal een nationale aangelegenheid waren.
- Er was sprake van een groeiende betrokkenheid van de georganiseerde criminaliteit. Criminele organisaties bleken in staat snel van *modus operandi* te veranderen om tegen hen gerichte maatregelen te omzeilen. Het belangrijkste probleem is dat georganiseerde criminele groepen de opbrengst van fraude gebruiken om zich te versterken. Vandaag is dit een nog groter punt van zorg geworden als gevolg van de dreiging van terrorismefinanciering.
- Fraude ondermijnt het vertrouwen van de consument in de betalingssystemen. Zo wordt het risico van betalingsfraude alom als een van de belangrijkste belemmeringen voor de succesvolle ontwikkeling van de elektronische handel beschouwd.

Het basisbeginsel waarop het APFP beruiste, was samenwerking tussen alle belanghebbenden. Fraudepreventie behoort hoofdzakelijk tot de verantwoordelijkheid van de sector van de betalingsdiensten. De voornaamste verbeteringen zijn dan ook maatregelen die de veiligheid van betalingen verhogen (zoals de introductie van chipkaarten). Alle partijen moeten echter worden betrokken en een actieve rol spelen bij de preventie van fraude. Het lijdt immers geen twijfel dat preventiemaatregelen veel doeltreffender zijn wanneer zij in partnerschap met alle betrokken partijen ten uitvoer worden gelegd. Getrouw aan dit beginsel is het APFP in overleg met alle belanghebbenden opgesteld³. Bij de tenuitvoerlegging van de diverse maatregelen heeft de Commissie nauw met de betrokken partijen samengewerkt. De overgrote meerderheid van de maatregelen waarin het APFP voorzag, is met succes in praktijk gebracht⁴.

3. NAAR EEN NIEUW ACTIEPLAN

Het wordt algemeen erkend dat de betrokkenheid van de Commissie bij de fraudepreventie toegevoegde waarde heeft gehad. De Commissie fungeerde immers als katalysator bij de tenuitvoerlegging van het APFP. Zij heeft niet alleen bijgedragen tot een betere uitwisseling van informatie en een sterkere bewustwording van het probleem, maar ook de grensoverschrijdende samenwerking bevorderd. Voorts heeft de Commissie met name voor een kader gezorgd waarbinnen deskundigen op het gebied van de fraudepreventie elkaar konden ontmoeten, synergieën tot stand konden brengen en optimale werkwijzen en onderwijsmateriaal konden uitwisselen. Dit alles had tot gevolg dat er zich een intensivering van de samenwerking bij de fraudepreventie heeft voorgedaan, met name op grensoverschrijdend niveau.

In de periode die door het APFP wordt bestreken, hebben de gecombineerde initiatieven van de betalingssector, de nationale autoriteiten en andere partijen tot een vertraging van de

³ Zoals uitgevers van betaalkaarten, banken, nationale ministeries en centrale banken, rechtshandhavinginstanties, de Europese Centrale Bank, Europol, Interpol, de detailhandel, netwerkeexploitanten en consumentenverenigingen.

⁴ Voor nadere bijzonderheden, zie het verslag over de tenuitvoerlegging van het Actieplan 2001-2003, werkdocument nr. ... van de diensten van de Commissie of http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm.

jaarlijkse toename van de fraude in de EU geleid⁵. Het APFP heeft er tevens toe bijgedragen dat meer aandacht wordt besteed aan de problematiek van de betalingsfraude.

Deze initiatieven moeten worden voortgezet om de op gang gebrachte dynamiek in stand te houden. Fraude neemt immers steeds wisselende vormen aan. Zo nemen criminele acties zoals hacking of identiteitsdiefstal⁶ in zorgwekkend tempo toe en zien voortdurend nieuwe vormen van zwendel het licht.

De Commissie is daarom voornemens haar strijd tegen de betalingsfraude voort te zetten met behulp van een nieuw EU-Actieplan voor fraudepreventie, dat betrekking heeft op de periode 2004-2007. De meeste voorgestelde acties liggen in het verlengde van of bouwen voort op al eerder ondernomen acties. Het nieuwe APFP is opgesteld in overleg met de EU-deskundigengroep voor fraudepreventie en andere belanghebbende groepen⁷. Het APFP zal samen met het voor 2005 geplande Commissievoorstel voor een richtlijn betreffende betalingsdiensten in de interne markt de totstandbrenging van een eengemaakte betalingsruimte in de EU in de hand werken. Het zal met name de bestaande initiatieven op het gebied van de fraudepreventie voortzetten en versterken, en tevens bijdragen tot het handhaven en vergroten van het vertrouwen in betalingen.

De beveiliging van betalingsproducten en -systemen en de intensivering van de samenwerking tussen overheidsinstanties en de particuliere sector zullen prioriteit blijven genieten. De vigerende EU-wetgeving inzake gegevensbescherming die op fraudepreventie betrekking heeft, moet worden verduidelijkt om te komen tot een effectievere en betere informatie-uitwisseling, met name op grensoverschrijdend niveau. De integratie van nieuwe lidstaten in het EU-kader voor fraudepreventie en het intensiveren van de betrekkingen met overheidsinstanties in derde landen zullen prioriteit blijven genieten. Ook opdoemende bedreigingen zullen worden aangepakt.

4. DE EU-DESKUNDIGENGROEP VOOR FRAUDEPREVENTIE

Doelstelling:

⇒ De EU-deskundigengroep voor fraudepreventie moet worden versterkt en de werking ervan moet worden gereorganiseerd.

In het kader van het APFP heeft de Commissie de EU-deskundigengroep voor fraudepreventie (Fraud Prevention Expert Group – FPEG) opgericht. Deze groep bestaat uit alle belangrijke spelers op het gebied van de preventie van de betalingsfraude in de EU⁸ en

⁵ In 2000 nam de fraude met circa 50% per jaar toe, wat veel sneller was dan nu het geval is (15 à 20% per jaar).

⁶ Identiteitsdiefstal is het misbruiken van persoonsgegevens om zich als een andere persoon voor te doen zonder de toestemming van de betrokken persoon. Dit gaat gewoonlijk ook gepaard met het misbruiken van de bankfaciliteiten van het slachtoffer.

⁷ Zoals de Card Fraud Prevention Task Force van de European Payment Council. Daarnaast zijn bijdragen ontvangen van individuele leden van de Payment Systems Market Group en de Payment Systems Government Experts Group. Ook Europol en rechtshandavingsdeskundigen werden geraadpleegd.

⁸ De groep is samengesteld uit vertegenwoordigers van nationale en EU-betalingssystemen, banken, nationale ministeries en centrale banken, rechtshandavingsinstanties (inclusief Europol en Interpol), de Europese Centrale Bank, de detailhandel, consumentenverenigingen en netwerkexploitanten.

biedt toegevoegde waarde als platform voor de efficiënte uitwisseling tussen belanghebbenden van informatie en optimale werkwijzen met betrekking tot fraudepreventie. De instelling van de groep is bevorderlijk gebleken voor de intensivering van de samenwerking tussen de belanghebbende partijen op het gebied van de fraudepreventie, in het bijzonder op grensoverschrijdend niveau.

Met de recente uitbreiding van de EU is het nog moeilijker geworden om vertegenwoordigers van alle betrokken sectoren en van alle lidstaten in één enkele groep bijeen te brengen en tegelijkertijd efficiënte werkprocedures te handhaven. Het is dan ook noodzakelijk het lidmaatschap en de werking van de groep te reorganiseren en het mandaat ervan te verruimen.

Actiepunten:

⇒ Het lidmaatschap van de FPEG zal worden gestroomlijnd door voor elke sector en/of elk land deskundigen op het gebied van de fraudepreventie aan te wijzen die in hun land moeten optreden als effectieve contactpunten en als verspreiders van informatie over de werkzaamheden van de groep.

⇒ Binnen de FPEG zal een stuurgroep in het leven worden geroepen die voor een efficiëntere uitvoering van de voorgenomen acties moet zorgen. De stuurgroep zal de werkzaamheden van de FPEG voorbereiden en toezicht houden op de activiteiten van de subgroepen.

⇒ Elk jaar zullen er ten minste twee vergaderingen van de FPEG plaatsvinden.

⇒ De FPEG zal verantwoordelijk zijn voor de opstelling van een op de burgers van de EU en op de beroepsbeoefenaren uit de sector gericht communicatieplan met betrekking tot de voortgang en doeltreffendheid van de maatregelen van het nieuwe Actieplan.

⇒ Er zullen twee FPEG-subgroepen, namelijk één voor beveiligingskwesties en één voor gebruikerskwesties, worden opgericht. Het tijdschema en de onderwerpen van de vergaderingen van de subgroepen zullen worden vastgesteld door de FPEG. De FPEG zal ook nieuwe subgroepen in het leven kunnen roepen.

5. TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN

Doelstellingen:

⇒ De betalingssector moet zorgen voor het hoogste economisch verantwoorde peil van beveiliging van elektronische betalingen.

⇒ De producenten van betalingsproducten, de aanbieders van betalingsdiensten en de nationale autoriteiten moeten bijdragen aan een gecoördineerde en gestructureerde aanpak van de beveiligingsbeoordeling van betalingsproducten en -componenten. De procedures voor de beveiligingsbeoordeling moeten transparanter worden en de standaardisering moet worden bevorderd.

Indien de omschakeling naar chipkaarten in de EU binnen een redelijke termijn zou plaatsvinden, dan zou dit de veiligheid verhogen, de fraude helpen verminderen en het gebruikersvertrouwen fors doen toenemen. Het gaat hier om een prioriteit die een gecoördineerde inspanning van alle belanghebbenden vergt. De Commissie en de nationale

autoriteiten moeten klaar staan om indien nodig de omschakeling naar chipkaarten in de EU te ondersteunen en te begeleiden.

De betalingssector werkt momenteel aan nieuwe, veiliger oplossingen voor elektronische en mobiele betalingen⁹. Deze inspanningen moeten nauwlettend worden gevolgd en gesteund.

Om het vertrouwen in betalingen te bevorderen, is het van cruciaal belang dat belanghebbenden weten hoe sterk een betalingsproduct of –component beveiligd is, zowel in absolute termen als in vergelijking met soortgelijke producten. Momenteel berusten de procedures voor de beveiligingsbeoordeling niet op gemeenschappelijke testnormen en is er weinig transparantie naar de gebruikers toe. Banken en handelaren zouden rationelere beslissingen kunnen nemen indien zij zouden weten in hoeverre een product beter beveiligd is dan een ander. Ook het vertrouwen bij de gebruikers zou toenemen indien hun gedetailleerdere informatie zou worden verstrekt over de uitgevoerde tests. Het hanteren van gemeenschappelijke criteria en procedures zou de kosten en de duur van de beveiligingsbeoordeling drastisch verminderen. Het is echter van essentieel belang dat een eventuele harmonisatie van de criteria voor de beveiligingsbeoordeling niet ten koste gaat van een daling van het bestaande beveiligingsniveau.

Actiepunten:

⇒ Binnen de FPEG zal een subgroep voor beveiligingskwesties worden opgericht. De samenstelling van de subgroep zal variëren naar gelang van de behandelde onderwerpen.

⇒ De Commissie zal een studie laten uitvoeren naar methoden voor de verificatie van de identiteit van de kaarthouder bij kaartbetalingen en methoden voor de verificatie van de identiteit van de gebruiker bij elektronische en mobiele betalingen.

6. UITWISSELING VAN INFORMATIE

Doelstelling:

⇒ Alle belanghebbenden dienen, met inachtneming van de individuele rechten en vrijheden en de mededingingsregels, in staat te zijn informatie uit te wisselen om een spoedige opsporing en melding van fraudepogingen mogelijk te maken.

De op dit terrein in het kader van het eerste APFP ontplooidde activiteiten moeten worden voortgezet. Het als belangrijkste ervaren probleem is de onmogelijkheid om binnen de EU informatie uit te wisselen over risicovolle en frauduleuze handelaren. De in de EU vigerende gegevensbeschermingsvoorschriften met betrekking tot fraudepreventieactiviteiten moeten worden verduidelijkt en geharmoniseerd om een verregaande grensoverschrijdende informatie-uitwisseling mogelijk te maken. Bij een dergelijke verduidelijking moet een afweging worden gemaakt tussen de belangen van de fraudepreventie en de inachtneming van de individuele grondrechten. De EU-Groep artikel 29¹⁰ heeft een informele subgroep van vertegenwoordigers van nationale gegevensbeschermingsautoriteiten en van de

⁹ Zoals oplossingen die zijn gebaseerd op het 3D Secure protocol.

¹⁰ Deze groep is ingesteld bij artikel 29 van Richtlijn 95/46/EG en bestaat uit vertegenwoordigers van de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten van de EU. De Commissie is belast met het secretariaat van de groep (zie http://europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/workinggroup_en.htm).

betalingen opgericht om specifieke vraagstukken te bespreken. In reactie op het raadgelegingsdocument over een nieuw rechtskader voor betalingen in de interne markt¹¹ werd krachtige steun betuigd voor een volledige harmonisatie van de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming op dit gebied. De werkzaamheden van de subgroep van de Groep artikel 29 zijn nog niet voltooid. Er dient te worden nagegaan of er afgezien van de uitwisseling van gegevens over risicovolle en frauduleuze handelaren nog andere aspecten zijn die een verduidelijking van de wetgeving vereisen. Er kunnen eventueel nieuwe initiatieven (bv. het opzetten van gegevensbanken) worden overwogen om tot een betere gegevensvergarig en gegevensuitwisseling tussen deskundigen op het gebied van de fraudepreventie te komen.

De webpagina inzake fraudepreventie van de EU¹² kan worden uitgebouwd tot een voor alle burgers, bedrijven en regeringen beschikbaar pan-Europees referentiepunt op het gebied van de preventie van betalingsfraude in de EU.

Actiepunten:

⇒ In samenwerking met de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten, die in de Groep artikel 29 vertegenwoordigd zijn, kan de Commissie duidelijkheid verschaffen over de beperkingen en de voorwaarden die gelden voor de uitwisseling van informatie in het kader van de fraudepreventie. Indien niet voldoende duidelijkheid kan worden geschapen, zal de Commissie wetgeving voorstellen tot wijziging van de vigerende EU-gegevensbeschermingsvoorschriften.

⇒ De Commissie zal de bestaande webpagina inzake fraudepreventie van de EU aanvullen met informatie over initiatieven van andere organisaties die op het gebied van de fraudepreventie actief zijn.

7. OPLEIDINGSPROGRAMMA'S, ONDERWIJSMATERIAAL EN SAMENWERKING

Doelstellingen:

⇒ De opleiding van rechtshandavingsinstanties en de bewustmaking van magistraten en openbare aanklagers op het gebied van de fraudepreventie moeten worden uitgebreid.

⇒ De administratieve instanties van de EU dienen nauwer met elkaar samen te werken bij de preventie van betalingsfraude.

⇒ De bevoegdheid van de nationale rechtshandavingsinstanties om fraudegevallen te onderzoeken, moet worden uitgebreid.

Het in 2003 georganiseerde EU Card Fraud Forum bood een nuttig platform voor de uitwisseling van ervaring en ideeën met betrekking tot betalingsfraude tussen magistraten, openbare aanklagers, rechtshandavingsinstanties en de particuliere sector. De bewustmaking

¹¹ Mededeling van de Commissie betreffende een nieuw rechtskader voor betalingen in de interne markt (COM(2003) 718 definitief).

¹² http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm.

van magistraten en openbare aanklagers en de initiatieven ter versterking van de opleiding in rechtshandhaving moeten worden voortgezet om tot een efficiëntere opsporing en vervolging van dergelijke criminele activiteiten te komen.

Bij de opleiding in rechtshandhaving moet duidelijk voorrang worden gegeven aan een gecoördineerde Europese opleiding. Voorts is het belangrijk dat uitgebreide opleidingspakketten voor rechtshandhaving worden samengesteld en dat deze pakketten voortdurend worden bijgewerkt, waarbij de primaire rol en verantwoordelijkheid van de nationale instanties wordt gerespecteerd en het accent wordt gelegd op transnationale aspecten waarvoor Europese opleiding een echte toegevoegde waarde te bieden heeft.

In sommige lidstaten zijn gespecialiseerde centrale eenheden opgezet om betalingsfraude beter te kunnen bestrijden¹³. De oprichting van nationale gespecialiseerde of bijzondere eenheden kan de onderzoekscapaciteiten vergroten en de samenwerking met andere rechtshandhavingseenheden en marktdeelnemers vergemakkelijken.

De met het oog op de bescherming tegen valsemunterij getroffen maatregelen kunnen een nuttige indicatie geven van de actie die op het gebied van de preventie van fraude met girale betaalmiddelen moet worden ondernomen. Ter bescherming van de euro tegen valsemunterij is een kader ingevoerd dat de organisatie van en de coördinatie tussen alle particuliere en overheidsinstanties regelt. Een verordening voorziet in specifieke maatregelen ter bescherming van de euro¹⁴ en de Raad heeft de Commissie bij een besluit tot vaststelling van een specifiek financieel programma¹⁵ met de coördinatie van opleidingsactiviteiten en het bieden van technische bijstand belast. De Europese Centrale Bank heeft de VSV-gegevensbank voor valsemunterij (Volgsysteem voor valsemunterij) opgezet en werkt deze ook regelmatig bij; zij analyseert tevens alle nieuwe soorten valse bankbiljetten. Europol, dat verantwoordelijk is voor het doorgeven en analyseren van informatie, heeft ten behoeve van de rechtshandavingsinstanties een database met gegevens over strafbare feiten opgezet. De Commissie/OLAF houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van de wetgeving, bereidt wetgevingsinitiatieven voor, beheert het Pericles-programma voor opleiding en technische bijstand en analyseert nieuwe soorten valse euromunten. De lidstaten hebben een nationaal centraal bureau opgericht voor de bescherming tegen valsemunterij en instanties aangewezen die verantwoordelijk zijn voor de technische analyse van valse biljetten en munten. Tevens hebben zij wetgeving uitgevaardigd die kredietinstellingen ertoe verplicht valse munten en biljetten uit circulatie te nemen en aan de bevoegde instanties te overhandigen. Voorts verrichten de lidstaten door de Commissie gecoördineerde opleidings- en technische bijstandsactiviteiten op het gebied van de bescherming van de euro.

De bevoegde nationale administratieve instanties in de EU moeten derhalve ook nauwer bij de preventie van fraude bij girale betalingen worden betrokken en er moeten regelingen voor hun onderlinge samenwerking en coördinatie worden getroffen. Ook de totstandbrenging van een

¹³ Zoals de Office Central de Lutte contre la Criminalité liée aux Technologies de l'Information et de la Communication (OCLCTIC) in Frankrijk of de Dedicated Cheque and Plastic Card Unit (DCPCU) in het Verenigd Koninkrijk.

¹⁴ Verordening (EG) nr. 1338/2001 van de Raad van 28 juni 2001 tot vaststelling van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij, PB L 181 van 4.7.2001, blz. 6.

¹⁵ Besluit 2001/923/EG van de Raad van 17 december 2001 tot vaststelling van een actieprogramma inzake uitwisselingen, bijstand en opleiding voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij (programma "Pericles"), PB L 339 van 21.12.2001, blz. 50.

kader voor een met EU-middelen gefinancierde opleiding van administratieve instanties verdient overweging.

Vanaf 2004 dienen de tien nieuwe lidstaten ten volle aan de EU-initiatieven deel te nemen. Zij zullen met name de EU-strafwetgeving ten uitvoer moeten leggen en de reeds getroffen preventiemaatregelen moeten overnemen.

Actiepunten:

⇒ In samenwerking met de betalingssector, Europol en andere belanghebbenden zal de Commissie pan-Europese opleidingen voor gespecialiseerde rechtshandavingsambtenaren organiseren om hen de status van erkende deskundigen te verlenen; zij zal ook bijscholing voor reeds erkende deskundigen organiseren.

⇒ De Commissie zal een tweede conferentie op hoog niveau van hooggeplaatste politieofficiëren, magistraten en aanklagers organiseren om hen meer bewust te maken van betalingsfraude en de negatieve invloed daarvan op de financiële systemen. Er zal worden nagegaan of het wenselijk is regelmatig een dergelijke conferentie te houden.

⇒ De Commissie zal nagaan welke mogelijke voordelen verbonden zijn aan de oprichting op nationaal niveau van gespecialiseerde of bijzondere eenheden voor de bestrijding van betalingsfraude.

⇒ De Commissie zal een grotere betrokkenheid van de nationale bevoegde autoriteiten bij de preventie van betalingsfraude aanmoedigen.

⇒ De Commissie zal een studiebijeenkomst over fraudepreventie organiseren voor vertegenwoordigers van de particuliere sector en de overheidsinstanties van de nieuwe lidstaten.

8. ANDERE FRAUDEPREVENTIEMAATREGELEN

Doelstellingen:

⇒ Aan de EU-burgers moet meer en duidelijker informatie worden verstrekt over de beveiliging van betalingen.

⇒ Handelaren moeten kunnen beschikken over beter onderwijsmateriaal en over adequate hulpmiddelen om hacking tegen te gaan.

⇒ De procedure voor de melding van verlies of diefstal van betaalkaarten in de EU moet worden verbeterd.

⇒ Er dienen specifieke initiatieven te worden ontplooid om identiteitsdiefstal in de EU te voorkomen.

Vooraf op grensoverschrijdend niveau wisselen organisaties van detailhandelaren en consumenten nog steeds te weinig informatie uit over het voorhanden zijnde onderwijsmateriaal. De werkwijze die wordt gevolgd bij het verstrekken van richtsnoeren aan consumenten met betrekking tot de mogelijke risico's die aan het verrichten van girale

betalingen verbonden zijn en de wijze waarop deze risico's het best kunnen worden vermeden, blijft voor verbetering vatbaar. Een studie van de Commissie naar de beveiliging van e-betalingen¹⁶ heeft uitgewezen dat consumenten niet goed op de hoogte zijn van de beveiliging van de instrumenten die zij gebruiken. Voor de bevordering van het gebruikersvertrouwen is het derhalve van essentieel belang dat de beveiliging van e-betalingen wordt verbeterd, maar ook en vooral dat de "juiste" informatie over de beveiliging aan de consumenten wordt meegedeeld.

Uit de studie van de Commissie naar de beveiliging van e-betalingen blijkt ook dat de detailhandel niet altijd gebruik maakt van de beste voorhanden zijnde technologie, hetgeen voornamelijk toe te schrijven is aan de hoge kosten van nieuwe apparatuur. Er dienen evenwel meer inspanningen te worden geleverd om de websites van handelaren te beschermen tegen onrechtmatige toegang. Een aantal recente ophefmakende gevallen van hacking toont aan dat verdere preventieve maatregelen tegen cybercriminaliteit noodzakelijk zijn. Inbraken in gegevensbanken van e-handelaren, waarbij toegang wordt verkregen tot betaalkaartnummers van cliënten, verhogen de kans op betalingsfraude. Een ander gevolg is de moeilijk te ramen schade voor de reputatie van de handelaar en de perceptie van de consument met betrekking tot de veiligheid van internet en het gebruik van betaalinstrumenten in deze omgeving. Daardoor wordt het vertrouwen van de consument in e-handel sterk ondermijnd. Dit probleem wordt nog verergerd doordat vele inbraken niet worden aangegeven bij de politie¹⁷. Het onlangs opgericht Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA)¹⁸ heeft ten doel nauwere Europese coördinatie tot stand te brengen op dit gebied. Het zou aanbieders van betalingsdiensten en detailhandelaren kunnen helpen om zich beter tegen cybercriminaliteit te beschermen.

Het streven om in de EU een eengemaakte betalingsruimte tot stand te brengen, vereist extra inspanningen om het vertrouwen in betalingen te vergroten en een betere fraudepreventie te bewerkstelligen. Dit streven maakt het nog wenselijker om in de EU één enkel nummer in te voeren voor de melding van verlies of diefstal van betaalkaarten¹⁹. Vandaag is het technisch doenbaar om unieke nummers voor de EU in te voeren²⁰.

In februari 2004 heeft de Commissie in het kader van het Europees Forum voor de preventie van georganiseerde criminaliteit een workshop over identiteitsdiefstal georganiseerd. Daarbij is gebleken dat identiteitsdiefstal een sectoroverschrijdend probleem is waarmee zowel overheden, bedrijven als burgers worden geconfronteerd. Het is een probleem dat in sommige sectoren of landen²¹ snel toeneemt en vaak hand in hand gaat met georganiseerde criminaliteit. Tegen identiteitsdiefstal dienen drastische preventiemaatregelen te worden genomen, want identiteitsverificatie is uitermate belangrijk voor de integriteit van de samenleving.

¹⁶ http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm#prevention-study.

¹⁷ Uit recente statistieken blijkt dat 80% van de cybercriminaliteit in de financiële sector niet wordt aangegeven (IDC and Gartner, november 2002).

¹⁸ http://www.enisa.eu.int/index_en.htm.

¹⁹ http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/cardstopeurope/index_en.htm.

²⁰ Momenteel zijn reeds ETNS-nummers (European Telephony Numbering Space – Europese telefoonnummersruimte) en UIFN-nummers (Universal International Freephone Numbers – universele internationale gratis telefoonnummers) beschikbaar. In de nabije toekomst kunnen nog andere nummers beschikbaar komen.

²¹ Identiteitsdiefstal groeit zeer snel buiten de EU (in de Verenigde Staten, Canada en Australië) en is wijdverbreid in het Verenigd Koninkrijk. Voorlopig komt dit verschijnsel nog niet zo vaak voor in de overige EU-lidstaten.

Actiepunten:

⇒ Binnen de FPEG zal een subgroep voor gebruikerskwesties worden opgericht. Deze subgroep zal de detailhandel en de consumentenverenigingen de mogelijkheid bieden besprekingen op pan-Europees niveau te voeren. De samenstelling van de subgroep zal variëren naar gelang van de behandelde onderwerpen.

⇒ De Commissie zal de besprekingen voortzetten over de invoering van één enkel telefoonnummer in de EU voor de melding van verlies of diefstal van betaalkaarten.

⇒ De uitgevers van betaalkaarten dienen gemeenschappelijk voorlichtingsmateriaal over alle soorten kaarten te vervaardigen om aan handelaren ter beschikking te stellen.

⇒ De Commissie zal nagaan of het de moeite waard is ten behoeve van burgers en bedrijven één enkel EU-contactpunt voor identiteitsdiefstal op te richten, waar eventueel onder meer een register kan worden geraadpleegd van instanties die op het gebied van de preventie van identiteitsdiefstal actief zijn.

⇒ De Commissie zal het opzetten van een zowel voor de overheidsinstanties als voor de particuliere sector toegankelijke gegevensbank van originele en vervalste identiteitsdocumenten ondersteunen.

9. BETREKKINGEN MET DERDE LANDEN

Doelstelling:

⇒ Derde landen moeten preventiemaatregelen tegen fraude en vervalsing van girale betaalmiddelen nemen en ze effectief toepassen.

De dialoog met derde landen moet worden versterkt om te vermijden dat criminelen die vanuit derde landen opereren, de belangen van burgers en bedrijven uit de EU schaden. De Commissie zal dit nastreven via multilaterale groepen zoals de G8 en via bilaterale contacten.

De huidige toetredingslanden²² en de landen van Groter Europa²³ zijn probleemgebieden op het terrein van de fraudepreventie. Het streven om deze landen steeds nauwer bij het EU-fraudepreventiebeleid te betrekken, vereist een intensivering van de betrekkingen met de overheidsinstanties van deze landen.

Actiepunten:

⇒ Ten behoeve van de autoriteiten van de landen die tot de EU wensen toe te treden en van andere Europese landen zal de Commissie samen met de betalingssector initiatieven ontplooien om hen meer bewust te maken van betalingsfraude.

⇒ De Commissie zal zowel bilateraal als in het kader van multilaterale fora zoals de G8 met andere landen blijven samenwerken om fraude te bestrijden en te voorkomen.

²² Bulgarije, Roemenië, Turkije en Kroatië.

²³ Bijvoorbeeld Rusland en Oekraïne.

10. FOLLOW-UPACTIVITEITEN

Na eind 2007 zal de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een verslag indienen over de vorderingen die bij de tenuitvoerlegging van het Actieplan zijn gemaakt en indien nodig aanvullende maatregelen voorstellen.